

# UNITÁRIUS KÖZLÖNY.

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA: A DÁVID FERENCZ EGYLET.

SZERKESZTI:

DR. BOROS GYÖRGY.

FŐMUNKATÁRS: TARCSAFALVI ALBERT.



## TARTALOM:

A hazáért .....	17	A mi katonáink, József L. ....	22
Kórágyon. Költ. dr. Tóth György ..	17	Tűzhely mellett. Ütő Lajos.....	24
Nők Világa. Ürmösi Józsefné.....	18	Egyházi és iskolai mozgalmak ....	27
Dr. Binder Emil es. kir. vezértörzs- orvos .....	20	Szerkesztői izenetek.....	32

## Az Unitárius Közlöny ára 5 kor.

### Szívemet hozzád emelem

női imádságos könyv új,  
3-ik kiadása sajtó alatt van.

**Megrendeléseket már most kérünk és elfogadunk.**

## A D. F. E. örökös alapítói.

150. Gróf Horváth Toldi Rudolf  
 151. Bartók Endre lelkész emléke  
 152. Dr. Gotthárd Zsigmond Budapest  
 153. Dr. Gyergyai Árpád Kolozsvár  
 154. Fülöp Mózes lelkész és neje Biró Berta Kide  
 155. Kisgyörgy Imre lelkész Olthévíz  
 156. Székely János ny. igazgató Torda  
 157. Varga András birtokos Bita  
 158. Szentannai Sámuel Karcag  
 159. Gál Jenő tábl. tanácselnök  
 160. Báró Petrichevich Horváth Artur  
 161. Pap Sándor lelkész emléke  
 162. Nygálfi Ivi ifj. Zsigmond Mihály eml.  
 163. Bágyoni unitarius nők szövetsége  
 164. Sebestyén Artur uradalmi közp. igazgató Bp. 150 K.  
 165. Geley Árpád Gyulafehérvár  
 166. Mihály Dénes Székelykeresztúr  
 167. Pálffy Ákos ig.-tanító és neje Szabó Rozália Hsztpál  
 168. Bereczky Lajos Rava  
 169. Györfi István ig.-tanító Hsztmárton  
 170. Ürmösy Jenőné Bencur Elza. Klvár  
 171. „Irénye emlékére“ Molnár Ákos és neje Hadik Irénke.  
 172. Káli Nagy István emléke 4.0 kor.  
 173. Peck Emil Ágost Budapest  
 174. Tanka Béla Kövend  
 175. Derzsi Géza hősi halott emléke  
 176. Andrássy Árpád pénzt. Brassó  
 177. Sinczky Géza áll. f.őg. tanár Nagysz.  
 178. Székely György gondnok eml.  
 179. Szentgyörgyi János gond. Nagysz.  
 180. Patakfalvi Gergely neje és fia eml. Nagyszeben.  
 181. Árkosi Tamás lelkész Nagyszeben  
 182. Farkas Albertné Boros Piki  
 183. Kovács József tanító Kolozsvár  
 184. Budapesti egyházközség  
 185. Sándor Jenő főerdőmérnök  
 186. Czupor Miklós hős emléke.  
 187. Pausperli Károlyné sz. Fekete Eszter Bpest.  
 188. Faluvégi Áron p. ü. tanácsos Bp.  
 189. Unitarius Nők Szövetsége Szentgerice.  
 190. Sándor Géza lelkész Siménfalva  
 191. Dr. Hajós Béla 140 kor. Bpest.  
 192. Bacsilla Sándor radkői.  
 193. Bacsilla Sándorné „  
 194. Bacsilla Balambér „  
 195. Dr. Pázsint Mihályné és Pista eml.  
 196. Bágyoni Unit. Nők Szövetsége.  
 197. Csongvay Dénesné Csépi Vilma  
 198. Csongvay Dénes ig.-tanító, főhadn.  
 199. Dr. Albert Anna tanár  
 200. Dr. Albert Margit orvos  
 201. Hadházy József és neje Kele Ida emléke.  
 202. Hadházy Sándor pénztárnok  
 203. Szinte Sándor és neje Hadházy Janka  
 204. Rend Domokos emléke  
 205. Ferenczy Lajos Felsőrákos  
 206. Béla István és Terenc emléke  
 (Folytatjuk.)

# UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA: A DÁVID FERENCZ EGYLET.

SZERKESZTI:

DR. BOROS GYÖRGY.

FŐMUNKATÁRS:

TARCSAFALVI ALBERT.

Előfizelési ára: 5 korona. Egyes szám ára: 50 fillér. Egyleti tagok 5 évi kötelezettséggel, egy évre 2 koronát, a lapért 3 koronát, összesen 5 koronát fizetnek. Örökös alapítói díj 100 korona Minden pénz Gálfi Lőrincz egyleti pénztárnokhoz küldendő Kolozsvárra.

**A hazáért** legtöbbet tett, aki életét vitte oda, ahol a haza veszélyben volt. Az ellenség csak a hősök testén jöhetett át, de nem jött, mert a magyar katona fegyvere jól lö, keze biztosan dolgozik, szive mindig helyt áll.

Soha sem fogja tudni, mitől mentette meg a katona, azt, akinek a faluján nem vonult át az ellenség. Akit nem hurcolt magával az embertelen betörő, az mindennapi imájában áldhatja Istenét és a magyar katona vitéz-égét.

Am a magyar katona nemcsak harcolt a hazáért, hanem meg is halt. Ott a faluban, itt a városban nézzetek körül. Vegyétek számba az árvákat és az özvegyeket. Ezeket az ellenség ma is, ezután is gyilkolni, éheztetni, sanyargatni fogja, mert az erőskezű apa és férj elesett. Álljatok melléjük, védjétek, segítsétek, tápláljátok, ruházzátok őket. A hazáért teszitek, a hazavédői lelke fog áldásért imádkozni, minden jó tetteért.

## Kórágyon.

I.

*Ma még vagyunk s tán holnap is vagyunk...  
Nem legjobb-e hogyha aluszunk?  
Ekkor nincs vágyunk, szenvedésünk,  
S múltó álom: kétségbeesésünk.*

*De hogyha ébredünk, ránk támadnak,  
Furái a mindennapnak,  
S velőt szaggatón esznek, rágnak...  
Igy érlelődünk a halálnak.*

*Sokan korán, későn senki soha;  
Jaj! akihez a sors mostoha!  
Hosszu a kálvária utja . .  
A jó mért, hogy ezt az utat futja?*

*Ma még vagyunk s tán holnap is vagyunk,  
Legszebb, ha örökké aluszunk.  
Ekkor nincs vágyunk, szenvedésünk,  
S halál-álom: kétségbeesésünk.*

II.

*Lélekben elértem keresztutját  
Az életnek és a halálnak,  
S roncs testem most mégis örül e bús,  
Nekem kétszerte szomorú mának.*

*Örökös vágy, küzdés és szenvedés,  
Amit az élet nekünk nyújthat. . . .  
Mégis akarni s szépet alkotni  
Csak merészen vágyó ember tudhat.*

*Lelkem a testet új tetre üzi,  
S testem a léleknek szárnyat ad,  
Hogy röpitse a küzdelmes életen,  
Míg a gépezet végleg elakad.*

1916. X,6.

Tóth György dr.

---

## Nők Világa.

### Munkáljuk Isten országát.

(Elnöki megnyitó, a hom.-sztpáli unitárius nőegyletben tartott 1917-ben.)

Szeretett Asszonytestvéreim!

Ezekben, az emberiségre nézve oly szomorú, időkben is sorban eljönnek az évszakok; tavasz, nyár, ősz és tél s így újra eljött az idő, amikor van idejük arra, hogy összegyűlhessünk és értelmünk fejlesztésére, lelkünk épülésére használjuk az időt, a hosszú téli estvéket.

Mi ugyebár eddig is igyekeztünk azt az időt, amit itt a nőegyletben együtt töltünk, hasznosan tölteni. Azonban most ezt még fokozottabb mértékben kell megtennünk, mert a mai rettenetes háború szomorúan bebizonyította, hogy az emberek nem eléggé értelmesek, nem eléggé szeretetteljesek egymás iránt, nem alkottak még egy olyan társadalmat, amelyben minden ember a másikkal, mint jótestvér élhetne; szóval nem alkottak még egy olyan társadalmat, amilyent a *Jézus Krisztus Isten országának* nevezett.

Pedig ugyebár ez volna az emberiség legfőbb célja és ugyebár ezt kell minden embernek egyen-egyen is munkálnia?!!!

Hogy egy ilyen társadalom fejlődhessen a mai társadalomból, legelőször is meg kellene szűnjének az emberek között a háborúk, mert az egymás öldöklése semmiképpen sem egyeztethető össze az embertestvériség eszméjével.

Ma ezt már az emberiség nagy része tudja és érzi és ennek tulajdonítható, hogy ma már minden hadviselő és semleges ország gondolkozó emberének nagyrésze vallja és munkálja, hogy ez a mai háború, legyen az utolsó háború, az emberek között.

Erre szolgálnak mindazok a törekvések, melyek ma már minden hadviselő és semleges országban előrehaladottak; melyek szerint minden embernek ki él e földön, beleszólása legyen országa sorsának intézésébe; beleszólása legyen a nőknek is, mert az anyai szeretet oly erő, melynek nem szabad hiányoznia országok ügyeinek intézéséből sem.

Hogy ezek a törekvések helyes irányban fogják vezetni a társadalom fejlődését, a Jézus, Krisztus által hirdetett Isten országához, azt onnan tudhatjuk biztosan, hogy ezek a törekvések az emberiségnek azt a részét akarják emberszámba venni, akik eddig mellőzött tagjai voltak a társadalomnak: a nép és a nők. Akkor pedig ugyebár, amikor valakiket szeretetteljesen fölemelni, emberszámba venni akarunk, mindig Isten országát munkáljuk?!!!

Járjunk tehát ez évben még fokozottabb buzgalommal a Nőegylethez, ezekre a heti egy estén tartandó összejövetelekre, hogy ott a beszédemben jelzett gondolatokkal foglalkozva, használjuk azt lelkünk épülésére, értelmünk fejlesztésére. Nemesítsük ezzel, a hétnek minden estvéjén tartandó fonókai beszéd tárgyát, mert eddig sem volt elég és ma már éppen nem elég, hogy mindenki csak a maga és a szomszéd asszony apró-cseprő dolgaival törődjön, hanem ma már mindenkinek foglalkoznia kell azzal a kérdéssel, mik lehetnek eszközei annak, hogy ez legyen az utolsó háború, a nemzetek között.

Arra kérem tehát mindnyájokat, hogy jó ismerőseik, szomszédaiak közül azokat, akik még nem tagjai a Nőegyletnek, hívják föl a beiratkozásra, hogy ne legyen egy asszony sem falunkban, aki ne foglalkozott volna ezekkel a nagy föladatakkal.

Most pedig Isten segítségét kérve ez évi munkánkhoz is, ezzel közgyűlésünket megnyitottnak nyilvánítom.

*Ürmösi Józsefné szül. Balaskó Irma*  
nőegyleti elnök.

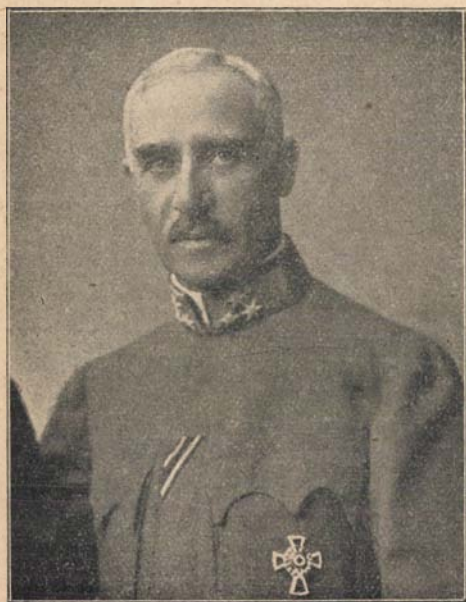
1917. december 31-én megalakult Szentgericén az Unitárius Nők Szövetsége. Az érdeklődés várákozásunkon felüli volt. Egy unitár. nő, szegényt ujév napján eltemettük, halálos ágyán is azt

az óhaját fejezte ki, hogy szeretne a Nőszövetségnek tagja lenni. A tisztikar a következő: Kiss Ferencné tanítónő öngnagsága elnök, Kuti Károlyné biróné alelnök, Keresztesi D-né tiszteletes asszony titkár és Csupor Irma pénztáros. Tagsági díjakból és újév estéjén rendezett mulatságból tetemes összeg gyűlt be, úgy, hogy 2 nap alatt 400 kor. tökének lett. Abban a szerencsés helyzetben vagyunk tehát, hogy mint Nőszövetség, mi is beléphessünk a D. F. E. szépen megnövekedett örökös alapítói sorába. A mai postával küldjük Gálfi L. pénztárnok ur címére a szentgerinci U. N. Szövetsége örökös alapítói díját, 100 kor.-át.

## Dr. Binder Emil cs. kir. vezértörzsorvos.

(1857—1917.)

„Virágos koporsó virágtalan téiben.“ Ezt a virágot méltán megérdemelte az, aki ott pihen abban a koporsóban, a hazáért vívott küzdelem— és e küzdelem folyamán kapott gyötrelmes betegség után. *Mert hiszen a lelkiismeretes orvos élete ép olyan küzdelem a háboruban,* mint a fegyverrel harcoló katonáé.



Dr. Binder Emil Kolozsvárt született. Iskoláit is Kolozsvárt végezte és pedig úgy az *unitárius kollegiumban, valamint az egyetemen kitűnő* eredménnyel.

Életének felelősségteljes küzdelmét, mint járásorvos kezdte meg Hosszuaszón. de csakhamarkatonai szolgálatra lépett s a Miklós-huszároknál lett főorvos. Később, mint ezredorvos *Pécsten*, majd *Budapesten*, mint törzs- és főtörzsorvos szakadatlan munkában él, buvárkodik a katonai orvosi tudomány terén; több tanulmányt ír; ezek közül különösen érdekes a szemvizsgálatról szóló tanulmánya („Astigmatismus

és vizsgálati módszerei katonáorvosi szempontból“ 1899.)

Részt vett a berlini, később a londoni orvosi- és egészségügyi

kongresszuson. A berlini higienikus és demographikus kongresszus idejét arra is fölhasználta, hogy a berlini és hamburgi nagyszabásu egészségügyi intézetek berendezéséről és fölszereléséről közvetlen tapasztalatokat szerezzen s főleg katonai téren érvényesítse. A megfigyeléseiről értékes tanulmányt írt: („Megfigyelések berlin—hamburgi utamon“ 1908).

Ebben az időben érte az a kitüntetés, hogy a „*Honvédorvosi alkalmazó iskola és tájékoztató tanfolyam*“ parancsnokává nevezte ki a honv. min.

S hogy e nagyhorderejü intézetben ne csak a katonai fegyelem megkövetelte munka uralkodjék; pedagógiai és pszichológiai tanulmányokat végzett és arra törekedett, hogy hallgatóinak ne csak az eszéhez, hanem a szívéhez is szóljon és ne pusztán katonákat, de valóságos embereket, lelkes orvosokat neveljen az intézetben tanuló fiatal honvédorvosi generációból, amely áldásos és hasznos munkát végzett mindenütt és büszkeségére szolgált nemcsak az intézet parancsnokának, de a honvédségnek is.

E szép munkásság között érte a háboru. Már 1914-ben *Pécsre* vezényelték. Itt a cs. és kir. tartalékkórházak parancsnoka lett. Fontos hivatásának tudatában a legnagyobb energiával fogott munkához. Közadakozásból mintaszerűen berendezte és fölszerelte a *pécsi cs. és kir. tartalékkórházakat* és azok fiókjait.

Miután *Pécsen* már szép sikerrel folyt a betegek és sebesültek gyógykezelése. ápolá-a: a cs. és kir. hadtestparancsnokság sürgőnyileg áthelyezte *Szabadkára*, hogy az igen szomorú viszonyok közé jutott cs. és kir. tartalékkórházakat helyreállítsa és *újászervezze*. E kórházak 11 iskolában voltak elhelyezve a város különböző részeiben, kapcsolatban a megfigyelő állomással és járványkórházzal.

Mindamellett itt is sikerült részben a társadalom és a lapok állandó támogatása és elismerő nyilatkozatai mellett, a cs. és kir. tartalékkórházakat ép olyan mintaszerűleg berendezni és fölszerelni, mint azelőtt *Pécsen*. E nehéz munkában az éjjet is nappallá tette; ő volt, mint kórházparancsnok, az első, aki munkához fogott és az utolsó azok közt, akik pihenőre tértek; ép ugy mint *Pécsen*.

Ebben az időben történt a *szerbiai visszavonulás*. (915). Ezrével kerültek a szerencsétlen sebesültek a szabadkai tartalékkórházakba; dr. Binder Emil mindent elkövetett, ami emberileg lehetséges, hogy a szerencsétlenek fájdalmát enyhítse, sorsukat elviselhetővé tegye. Csakis így érthette el azt a gyönyörű eredményt, hogy a beteg és sebesült harcosoknak ezreit adhatta vissza gyógyultan a hazának és a hadseregnek, tehát olyan nagy számmal, mint vajmi kevés kórház a Monarchiában.

E testet és lelket megerőltető munkában beteg is lett; már beadta a szabadsága iránt való kérvényét; de még a kérvény elinté-

zése előtt érte az a kitüntető bizalom, hogy Szurmay hadesoportparancsnok őt óhajtotta a harcra egészségügyi főnökül. A szabadságot iránti kérvényét azonnal visszakérte és ettől kezdve, mint egészségügyi főnök a harcra teljesített szolgálatot. Ott látszólag jobban lett és a lelkiismeretes kötelességteljesítő munkának élő példányképe volt a vérmezőkön is.

Figyelmét semmi sem kerülte el, ami az egészségügy körébe tartozott. Meglátogatta a lövészárkot is, hogy személyesen győződjék meg arról, vajjon minden intézkedés megtörtént-e, aminek a katonák egészsége érdekében meg kell történnie! Nem egyszer robbant föl ilyen utak alkalmával a közelében egy-egy gránát; de ő magával nem sokat törődött.

A hadesoportparancsnok által kiállított hiv. okmányban olvassuk, hogy dr. *Binder Emil óvintézkedéseinek* köszönhető, hogy azalatt az idő alatt, amíg ő volt a Szurmay-csoport egészségügyi főnöke, semmiféle járvány sem jelentkezett ott a katonák között.

Igy érdemelte ki méltán a Ferencz József-rend tiszti keresztjét, a hadiékítményes Signum Laudist, a vörös kereszt tiszti keresztjét, a porosz vörös keresztet és így tovább.

Azonban sajnos, a rendkívüli fáradalmak már nagyon megviselték; a szervezete nem volt olyan ellentálló, mint azelőtt s nem olyan erős, mint amilyen megfeszített erővel dolgozott. A lucki katasztrófális visszavonulás után (midőn Bruszilov 1916. június 7-én visszanyomta frontunkat egészen Luck vidékéig) időnként fejfájások gyötörték, mihez a mérhetetlen sok fáradtság és kimerültség következtében szivbaj is járult. De azért még hónapokig kitartott a harcra és végezte a kötelességét olyan lelkiismeretességgel, mintha semmit sem szenvedett volna. Csodálatos élet- és munkakedvvel még mindig szép terveket szőtt; a katonai egészségügy és gyógykezelés terén végrehajtandó újításokon, javításokon tündődött.

A rettentő szenvedések végre is megtörték erejét és alig töltötte be életének 60-ik évét, a halál pontot tett e szép sikerekben gazdag, de igen küzdelmes élet tervei és reményei elé. Meghalt 1917. december 16-án. De a költő szerint:

A porhüvely csak lelkünk muló szirma,  
Amelynek itt len kell maradnia,  
Hogy szabadon repüljön a magasba  
Ahol hazája örök glória! (Várad Antal.)

L.

## A mi katonáink.

1236. **Török József** székelykereszturi főgimnáziumunk szorgalmas növendéke 1917. évi június hóben tett hadiérlettségi után a 22. honv.-gy.-ezredhez vonult be s innen a tisztvizsga letételével decemberben a 38. honvéd tüzérezredhez helyezték át, Székely-

kereszturra. Innen a lugosi honv. tüzér tisztiiskolába küldték, hogy az új fegyvernemhez is megnyerje a kívánt előkészítést. Itt azonnal főtüzérnek nevezték ki.

Sajnos azonban, mielőtt ezt a tudomány elsajátíthatta volna, pár napi kinos betegség után, dec. 29-én, a semmit nem kimélő halál elragadta őt.

A szülői szeretet nem tudott belenyugodni, hogy a szerető fiu idegen hantok alatt pihenjen. Haza hozatták. A lugosi VI. sz. helyőrségi tartalék kórházból katonai pompával kísérték ki 1918 január 1-én a vasuti állomásra és jan. 3-án gyászistentisztelet után a vidék és Csekefalva község lakói kísérték a családi sírkertbe, örök pihenőre. A sírnál barátai és az ifjuság nevében *Imre Dénes* 82-es hadnagy vett megható bucsut a hős fiutól, ki oly keveset élt s kinek az élet oly sokkal maradt adós.

*Lőrinczi Domokos, lelkész.*

### **Sepsiszentgyörgyi katonák.**

1227. **Barabás László** orvostanhallgató, 2. közös gy.-e. zászlós. Besorozták 1914. okt. havában, 20 éves korában. Mint egészségügyi szolgálatos harctérre ment 1915. febr. havában. Hosszasan szolgált Orosz Lengyelországban. Vitéz és önfeláldozó magatartásáért az *arany érdemkeresztet* kapta a vitézségi érem szalagján 1916 máj. 15-én. 1916. július 3-án Baranovicinél orosz fogságba esett. Édes atyja, dr. Barabás Sándor járásorvos többször kapott tőle levelet az orosz békemozgalomig. Ez időben más helyre vitték s azóta szülői aggódva várják tőle az újabb életjelt.

1238. **Barabás Lajos** műegyetemi hallgató, az előbbinek testvére, 24. honv.-gy.-e. hadnagy. Mint egyévi önkéntes 1915. máj. 15-én vonult be a III. pótszázadhoz, Barczarozsnyóra. A tiszti iskolát Brassóban végezte s a tisztivizsga letétele után mint önkéntes szakaszvezetőt az I. pótszázadhoz Vidombákra osztották be. Mint oktató volt itt 1916. január 6-ig. Harctérre a 18. menetzászlóaljjal indult január 19-én, mint hadapródjelölt, s február 12-én érkezett meg az ezredhez, ahol a 12. századhoz nyert beosztást. Az ezred ekkor Kujdanowfalunál volt rajvonásban. Február 12 óta megszakítás nélkül a harctéren van. Mint hadapródjelölt a 12. században vett részt a worebijowkai ütközetben, 1916. június 7—13, amiért a *II. oszt. ezüst vitézségi éremmel* tüntették ki és június 15-én hadapróddá nevezték ki. Így vett részt a Bothmer hadsereg centrumának a visszavonulásában és a Potok község mellett lefolyt utóvédharcokban aug. 11—13. Szeptember hóban a III. zászlóalj törzshöz osztották be, mint utász szakaszparancsnokot. Októberben nevezték ki zászlósnak, 1917. febr. 1-én hadnagynak és mint ilyen végezte az utásztanfolyamot Drohobycban 1917. febr. 9—23. Jelenleg a III.

zászlóalj törzsnél teljesít szolgálatot, mint zászlóalj utásztiszt Beszarábia és Galícia határszélén Mielnicsá környékén.

1239. **Barabás Dénes** bérkocsitulajdonos. A 2. közös gy.-e. közkatonája. Hadbavonult 1915. febr. havában, harctérre ment ugyanazon év április havában. Hosszasabban Galiciában harcolt, 1915. szept. havában fején megsebesült. Felgyógyulása után Orosz-lengyelországba került, hol a szekerészeknél szolgált. 1917. eleje óta az olasz harctéren szolgál, ugyancsak a szekerészeknél.

1240. **Barabás Mihály** kovácsmester, az előbbinek testvére, a 9. honv. huszárezred közlegénye. Hadba vonult 1914. aug. 1-én.

(Folytatjuk.)

*József Lajos*  
esperes-lelkész.

---

## Tüzhely mellett.

### Az őrmester.

Ütő Lajos.

Horváth népfelkelő altiszt volt. A család alapítás örömei közül, a fészekrakás idején találta a behívás, éppen akkor, mikor az a kis apróság csak egy pár hetős volt. Nem volt gazdag s így boldoggá tette az a küzdés, melyel kis családját fenntartani akarta. Mindenki tisztelte Horváthot, a becsületes embert.

Fájó volt a búcsu, mikor elvált övéitől, sohase hitte volna, hogy annyira szereti azt a kis emberkét.

Majdnem minden nap irt haza s kérdezősködött utána. Sokiug teljesített belszolgálatot, mely idő alatt gyakran haza látogatott, egyszer azonban őt is beosztották a roham századba, mint szakaszvezetőt.

Személyes bátorsága vagy elszántsága; felelme vagy hazája iránti szeretete; vakmerősége, melyet szabadulási vágya szült, nem lehet tudni melyik, de hőssé tették s mint „sérthetlent“ úgy emlegették. Nevének emlegetése bizalommal töltötte el önmaga iránt s véghez vitt már önálló vállalkozásokat is.

Egyszer aztán pihenni a front mögé tették. Itt történt, hogy összekerült egy szép asszonnal. Csinos gazdaság, jólét, szép szó, állandó mosolygás vették körül Horváthot. Innen van, hogy mind ritkábban irogatott haza, bár onnan minduntalan kapta a leveleket, vágygyal, szeretettel tele mindenik. Az a kis emberke úgy várja már az apját, ki tudja mondani a nevét s alig lehet utolérni ugy szalad. Horváth elmosolyodik, azt se tudja, hogy milyen, mintha soha se is látta volna. S az az asszony? Mennyire megváltozhatott. Bizonyára elfogyott, csunya lett s olyan unalmas már mindig azzal a siránkozó hangjával. Horváth tovább füzi kobor gondolatait.

— Minek is küzdjön az ember, hasztalan fárad, ugy se bol-

dogul. Az a kis ház már düledező. Rá néz az előtte álló szép lakásra, az mintha mosolygott volna felé, vagy az asszony mosolyog át az ablakon. Az udvar is otthon milyen lehet azzal a sövény kerteléssel? Nincs már semmi abból. Ha valamikor hazakerül, kezheti újból az egészet. Aztán legalább szép helyen állana, mint ez itt... de dülős az egész hely, alig lehet udvarára szekérrel bejárni. Istenem de baj, ha szegény az ember. Aztán az a gyerek is nő, utána jön a másik, még nyomorultabb lesz az élet .. és....

— Horváth jöjjön, bizony elhül az ebédje.

Mintha ábránd világából hallszott volna e hang, mintha szép színekkel festett jövője rohanna feléje kitért karokkal, mintha szerencséje mutogatná magát, miért nem fogja meg s próbálkozzék, jobb alkalma talán soha se lesz... és szaladt Horváth, hogy el ne hüljön az ebédje.

Mind kevesebbet gondolt ezután elhagyott házára s meggyérültek a hazai levelek.

A pihenés ideje is lejárt s amikor ott volt ismét a tűzvonalba, mindent felejtett. Otthont, szép asszonyt, szegénységet, jólétet s csak a csillagokra nézett. Ismét egy bátor, hős katona volt. Utól is érte a szerencse, s mennyire boldog volt, mikor vitézségi éremmel őrmesterré léptették elő s szabadságot kapott.

Ez utóbbinak örült legkevésbé, de azért meg se állott a szép asszonyig. Nagy tisztelettel vették körül. Hanyagul fogadta a tisztelgéseket, hiszen ő már őrmester.

Milyen nagy különbség jelen állapóta s otthoni helyzete között.

Itt nagy a tekintélye, otthon semmi, itt ő parancsol, ott neki parancsolnak; itt mindenki kedvében jár, ott küzdenie kell családjá fenntartásáért. Annaira megzavarták e gondolatok, hogy már áldotta is e háborus állapotot, mely távol tartja a nyomortól s nem tudott örülni, mikor körülötte egyre hangoztatták a békét.

Egy nap kiközkent boldog hangulatából. Hazulról pénzt kapott. Felesége küldötte el összesporolt segélypénzét, mert bizonyára neki nagyobb szüksége van rá.

Elbámul a hős őrmester. Melegség ömlött szívére s az hevesen dobogott. Reszketett keze, mikor a pénz után nyult. Az a kis emberke azt mondotta, — ez áll a levélben — hogy appa most e pénzzel ugy-e haza fog jöni?

Több nyugta nem volt. Hosszuak, álmatlanok lettek az éjek, nyugtalanok a nappalok s végre is egy napon, minden bucsu nélkül, mintha csak sétára menne, elhagyta a szép asszony hajlékát.

V...ly állomásán kiszállott, hol egy régi katonatársával találkozott. Örömmel fogtak kezét s mindjárt vendéglő után néztek. Csákhamar rátaláltak arra s a szegény asszony segélypénze borra ment. Lány is került, fodros volt a haja, illatos ruhája, fehér a

keze s az örmester ölébe ült. Egészen más ember lett. Feszengeni kezdett székén, majd dicsekvéssel mesélgette vitézi tetteit.

— S most hová megy? kérdi a lány.

— Hová? Tudom is én. Szabadságra. Talán haza.

— Van családja?

— Volt. Van. Akadozik Horváth.

Egy asszony s egy... egy gyerek.

— Ah, milyen közönséges.... Vág közbe a lány s a másik katonafelé fordul.

— Hát te még nem felejtetted el őket? Na én ugyan sohse megyek többé még arrafelé se. Elég volt pajtás a haszontalan kinlódásból. Új életet kezdünk. Kezd feljönni a mi napunk is, csak béke ne lenne még.... Igyál komám.

Horváth maga se tudta, mikép virradt meg s mikép került újból az állomásra. Halványan emlékezett valamire, hogy ő most utban van a szép asszonyfelé, új életet fog kezdeni, nem nyomorog többé. S amikor jelt adtak a beszállásra, Horváth mégis a hazai vonatra ült. Még csak 30 kilométer s otthon lesz.

A vonat rázása, dübörgése egészen kijózanította. Gyorsan lélekzett, kezével idegesen babrált, izgatott lett egészen, mikor a „határba“ ért. Lelkiismereti furdalást érzett. Sohase volt hasonló érzése.

Aztán kikellett szállnia s a falufelé közelednie. Este volt. Egy pár házban, halvány fényű gyertya égett. Megkészserezte lépteit, szinte rohant. Kardját letépte, kézbe kapta, hogy a futásban ne akadályozza.

Nem kapta a házát.

Alig ismert reá. Csinos, új deszkakerítés ajtaján kellett benyitnia, rend, tisztaság mindenfelé. Megállott. Mélyet lélekzett. Megtörölte izzadt homlokát. Keze remegett. Az ablakhoz lopta magát. Ugy érezte, hogy egyszerre belépni képtelen.

Asztal mellett ült felesége s kis fiacskája. Vacsoráztak, beszélgettek, .... mind az apáról.

A gyerek folyton kérdezősködött, az asszony felett.

— Ugy-e anyám ma megint apámmal álmodom.

— Igen.... igen.... ha sokat gondolsz reá.

— Anyám is vele álmodik? Sohajt az asszony.

— Igen fiam.... oh bár ne álmodnék.

Lefekteti a gyereket hófehér ágyba s maga az ágyszélére ül. Énekelni nem tud, mesélni kezd. A mai gyerekek nem ének, csak mese szóra alszanak.

Hirtelen felriad az asszony.... Valaki sir az ablaknál.... hangosabb.... egyre hangosabb.

Istenem lezuhant valami.... ki lehet az? Vagy csak képzelődés?

Reszketve megy arra, de megnyilik az ajtó s ott áll előtte, egy megtört siró katona, őrmesteri ranggal, vilézi érmekkel.

A napot így ragyogni még sohase látta, mint akkor, mikor először kelt az fel szabadsága első napján. A fiut öleből le nem tette, az asszonyt karjából el nem eresztette.

— Most pedig dolgozni, dolgozni sokat, hogy a nekem küldött pénzt visszaadhassam.

Ledobta magáról egyenruháját s az asszony olyan boldog volt, mikor a régi ruhadarabokat ismét előszedte.

— Nem is merem kérdezni, meddig leszel itthon.

— Meddig? Tíz napig, de lesz abból több is, mindent megteszünk, hogy itthon maradjak, *csak béke lenne már!*

## Egyházi és iskolai mozgalmak.

**Dr. Barabás Zoltánt**, egykor cs. és kir. főorvost Przemyslből, a ki közelebről a signum laudis mellett a koronás arany érdemkeresztet a katonai kitüntetést a kardokkal megkapta: a belügyminiszter kinevezte a kolozsvári gyermekmenhely *igazgató-főorvosává*. Kolozsvár egy kiváló gyermekgyógyászt nyert benne. Gratulálunk!

**Dr. Nyiredy Jenő**. Örömmel írjuk föl ezt a nevet, mert csak szépet és jót mondhatunk róla, a kiváló gazdasági szakemberről. Dr. Nyiredyt néhai kedves tanárunk testvérét a király királyi tanácsosi címmel tüntette ki „a gazdasági felsőoktatás terén kifejtett eredményes működése elismeréséül.” Fogadja meleg üdvözlétünket.

**4-ik tábori lelkészünk**. A hadvezetőség *Kovács* Lajos brassói lelkészt kinevezte ugyanoda tábori lelkészé.

**Székely hadiárvánk otthona Tordán**. Az ipari oktatás és a székely mentés két nagy érdeke találkozik abban a tervben, amely Tordán a régi gymnasium épületét iparos tanulókkal akarja benépesíteni. Lagunkban már többször esett szó róla. A Pap Domokos tanár cikkére emlékezünk. Most az *Aranyosvidék* lelkes vezető cikkben sürgeti. Az előkészítő munka folyamatban van s reméljük, hogy sem felekezeti, sem másféle kicsinyes akadályok nem fogják lehetlenné tenni a megvalósulást.

**Dr. Kenessey Béla** ref. püspök élete 60-ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt jan. 8-án. A kitünő férfit, a jeles egyházfőt, a vallás buzgó apostolát, a nemes gondolkozású embert általános mély részvét kísérte sirjába. Az unitárius egyház K. Tanácsa jegyzőkönyvében kifejezte részvétét s a püspök vezetése alatt küldöttséggel. Nagy Károly egyb. főjegyző lett utóda.

**Geréb Sándor** nyug. unitárius lelkész elhunyt Székelykereszturt f. évi jan. 31-én élete 78-ik évében hosszas gyengélkedés után elhunyt. Székelykereszturt kezdette pályafutását, mint gymn. tanító, azután Boldogfalván paposkodott esendben, buzgalommal és hűséggel. Gyermekai, közöttük fiatsalvi lelkészünk gyászolja a szeretett és becsült öreg családfőt. Boldogfalván kívánt pihenni s ott helyezték örök nyugalomra.

**Gvida Béla** esperest egyháza és köre 30 éves papsága alkalmából melegen ünnepelte.

**Iparra** kell küldeni az ügyes és tanulni szerető gyermekeket. Az iparnak óriás jövője lesz hazánkban. Az ipar vagyonosodást birtosít és jó kenyeret ad. Szerkesztőségünk szívesen segédkezik az elhelyezés dolgában. Két polgárit vagy két gimnáziumot végzett tanulóknak ajánlani kell ezt a pályát.

**Szép tettről** emlékezünk meg. Egy falusi olvasónk visszaküldötte a lapot, mert a módja, nem engedi, hogy az 5 kor-át megfizesse. Ezt megtudta az ifju tanítónő G. I. és az összeget azonnal beküldötte. Irja: Értésültem arról, hogy Zs.-nek nincs miből előfizessen. Azért kérem az előfizetési díjat az ő nevében tőlem elfogadni és részére a mi kedves lapunkat tovább is küldeni szíveskedjék. Minden ékes szólásnál szebben beszél a tett.

**Szépen haladunk** a 200 felé. Torockóról kaptuk az első kedves új évi örökös alapítványt. Czupor Ferenc és neje Mihácsa Borbára „Czupor Miklós felejthetetlen kedves gyermekünk hősi halálának emlékére, szomorú szívvel és kedvellen érzésekkel áthatva adjuk.“ 186.

**184-ik.** Józan esperes írja: a budapesti unitárius egyházközség dec. 20-an tartott közgyűlésében 100 kor. szavazott meg az édes anyának, a Dávid F. Egyletnek alapító díj fejében. Még egy kellemes meglepetés. Mélt. Pausperl Károlyné sz. Fekete Teréz urnő szintén alapító tag óhajt lenni. Egy száz kor. hadi kötvényt adott át. Szerencsésen megérkezett (187), nagyon köszönjük.

**A 188-ik alapítványt Faluvégi Áron** pénzügyi tanácsos küldötte be. Irja: A D. F. E. örökbe fogadott tagja óhajtván lenni,

a beiktatási díjat ezennel megküldöm. Nem én vagyok az utolsó, utánam még — úgy hiszem és remélem, sokan fognak jöni. Vártam, a vagyonos osztály járjon elől követendő jó példával — de a 74-esek közül eddig még csak a te nevedet és a Danielét láttam a sorban. Én vagyok a 3-ik és így tres faciunt collegium.“ E hívóra megindul talán a többi is. Sokan vannak a hivatalosok!

**189-ik** lett a szentgerinci *unitárius nők szövetsége*. A *Nők Világa* rovatunkban a „megszívlelésre méltó“ tudósítás. Ahol akarat van mod is van.

A **190-ikot** Sándor Géza lelkész foglalta el, mert bár nehéz az élet, nem akart elmaradni az új évi jelentkezőktől. Tudomásunk van arról, hogy lelkészeink közül sokan készülnek hasonló lépésre. Szívesen látjuk és várjuk.

**191-ik** lett egyletünknek régi alapítója dr. Hajos Béla ny. miniszteri tanácsos. Első alapítványát kiegészítette 140 kor.-ra. Második kedves elnökiünk Hajós János méltó fiától, örömmel fogadjuk az adományt.

**192—193—194.** Mind, amellet is, hogy minden héten kapunk kedves megnyilatkozást, a mai nagyon meglepett, mert egyszerre 400 koronát s abban 3 alapítványt kaptunk *Bacsilla Sándor* birtokos urtól Aradmegyéből Aradkövi községből. Levele így szól: Kedves hitrokon! Mint szerény vallásunk még szerényebb tagja, én is örömmel teszek eleget vallási kötelességemnek, midőn kis családommal a D. F. E. alapítói sorába óhajtok lépni. Teszem ezt annál is inkább, mert tudom, hogy ez által hitünk tovább fejlesztéséhez én is hozzájárulhatok.

A mai postával egyidejűleg küldök 400 kor. alapítói díjként: *Bacsilla Sándor* 100 kor., *Bacsilla Sándorné sz. Strifler Erzi* 100 kor., *Bacsilla Balambér* kis fiam 100 kor., *Unitárius Közlöny* 1918-ra 20 kor., *Unitárius Nőkszövetsége* 1918-ra 20 kor. Egy unitár. gymn. szorgalmas és törekvő szegénysorsu tanuló jutalmazására 60 kor. Isten dicsősége és hitelődeink munka- és áldozatkészsége legyen vezéresillagunk! Ugy legyen!

**195-ik helyre** egy olyan papnak nevét iktatjuk be, akitől valóban nem vártunk alapítványt, mert jól tudtuk, hogy terhes családja van. De lám dr. *Pázsint* Mihály alsó-szentmihályi lelkész a 100 kor. be is fizette: elhunyt neje és fia Pista emlékére. Szolgáljon vigasztalására ez az áldozat.

**196.** a bágyoni unitárius nők szövetsége. Egy óvónő, *Kis Juliska* ezelőtt néhány évvel elhatározta, hogy a bágyoni nőket hasznos és jó munkába vezeti be. Megalakította az unitárius nők szövetségét s azóta sok szép dolgot miveltek. Ilyen ez is.

**197—198.** a bágyoni nők dicséretét emeli, tanítónéjok *Csongvay Dénesné, Cséplő Vilma*, aki szíves volt belépni örökös alapítóink közé,

a kedves katona férje Csép Dénes áll. tanító főhadnagy és a maga nevében.

**199—200.** A Brassai bácsi nagy lelke vissza-vissza jár közénk. Bizonyosága öccse Albert Iván kir. műszaki főtanácsos tudósítása: Mint a D. F. E. főtítkáranak van szerencsém bejelenteni, hogy dr. Albert Anna tanár, dr. Albert Margit orvos az egylet alapi tő tagjai sorába óhajtanak lépni, akik ha szorosán véve szeretett egyházunknak nem is tagjai, de magokat mégis mint a főalapító Brassai bácsi oldalági leszármazói, Albert János unokái és Albert Ilka hugai, erre ösztönözve érezték. Ezért az igazán szép és lekötelező tettökért fogadják a D. F. E. meleg köszönetét!

**Harmadik sorozat.** A kislelkűek kételkedni tudtak a D. F. E. jövője felől. A hívők és az erős szívűek pedig cselekedtek. Az eredmény? Az, hogy az 1918-ik esztendő februáriussa 7-ik napján beléptünk a harmadik százba. És hogy? Ugy, hogy majdnem egy napon három buzgó tag sietett lefoglalni a 200-ik helyet. A nagy Brassai huga lett a szerencsés. Másodiknak jelentkezett egyházunk buzgó pénztárnoka, Hadházy Sándor utján Szinte Sándor tanító és Józán Miklós esperes utján özv. Rend Domokosné u nő férje emlékére. Legyen meg az az örömük, hogy új sorozatot kezdhetnek. **201.** Hadházy József és felesége Kele Ida emléke. **202.** Hadházy Sándor pénztárnok. **203.** Szinte Sándor és felesége Hadházy Janka. **204.** Rend Domokos emléke. **205.** Ferenczy Lajos Felsőrákos, a jó öreg tanítómester és családfő, a D. F. E. mindig hű pártolója, nem maradhatott ki alapítóink közül. Isten éltesse.

**206-ik** alapítványunk megható emlékalapítvány Tövisről: Béla József és neje Debreczy Etelka elhalt fiaik István és Ferenc emlékére. Olajcsepp a sajtó sebekre!

**Konfirmációi emlék** könyvünket a t. lelkész urak figyelmébe ajánljuk. A megrendeléseket jó előre kérjük. Egy pld. ára 50 fillér kemény kötésben.

**Abásfalvi özv. László Pálnéről,** (megh 1917. nov. 22.) az igazi, vallásos székely asszony mintaképeről emlékezünk, ki életét úgy élte, hogy abból bárki tanulságot meríthet. Szelid lelkű férjével egyetértve négy fiából hármat taníttatott s negyediket az ősi házban gazdának nevelte. Mikor az első fiut: Domokost szárnyára bocsáthatta, ezzel ketten tanították a másodikat: Jánost; azután a két nagyobb fiuval a harmadikat: Gyulát s végül a fiuk segítségével a leányt: Annát. Szinte példátlan kitartással viselte a taníttatás nehézségeit s talán meg se bírja, ha a küzdelemnél ezerszerre nagyobb nem lett volna Istenben való hite. Gyermekai mind hű fiai egyházunknak s különösen Gyula, köhalmi ig. tanító, az ottani leányegyháznak lelkes szervezője s ma is buzgó apostola. Leánya az egyszerűség, háziasság mintaképe. Élte utolsó éveiben ezekben

s unokáiban gyönyörködött, akik versenyeztek a vele való jó bánásmódban. Sokat olvasott s egyházunknak minden mozzanata érdekelte. Minden unitárius összejövetelen jelen volt s helyeselt minden nemes törekvést. Az Unitárius Közlönynek hü olvasója volt s különösen kedvelte népies irányu részét. Gyermekének, unokáinak s nekünk, ismerőseinek is megmutatta, hogyan kell egyszerű sorsban is, lelkiünket gazdagítani. Adjon Isten sok ilyen unitárius székely asszonyt. (*Pálos.*)

**Az egylet pénztárába** 1917. december 29-től 1918. február 5-ig tagsági és előfizetői díjat fizettek: Györke Lajosné Kolozsvár 918-ra, Barabás Sándor Tövis 1917-re, Kolozsvári Pál Mikes 917—918-ra, Mészáros István Torockószentgyörgy, Unitárius Egyházközség Orosháza 917-re, Tobis Simonné Marosujvár 917—918-ra, Ifj. Csekme Ferencné Asszonynépe 918-ra, Gál Elekne Marosvásárhely 916—918-ra, Pap Pál Kobátfalva 917-re, Lőrinci Domokos Csekefalva 918-ra (4 kor.) Benedek Sándor Brassó, Kovács Kálmán Kolozsvár 918-ra, Kelemen Gábor Temesvár 910—917-re, özv. Borsos Imréné 917—918-ra, Sárdi Lőrinc Kolozsvár 918-ra, Bálint István Füzessgyarmat 916—917-re, Csák János 918-ra, Szinte Sándor Désfalva, Sigmond Lajos Kökös 917—918-ra, Unitárius Teológiai Akadémia Kolozsvár, Izsák Lajos Rava, Graef Antalné Kolozsvár, özv. Zádorné Kone Ilka Csigmó, özv. Kiss Mózesné Kökös, özv. Farkas Józsefné Kolozsvár, dr. Székely Ferenc, dr. Székely Aladár Budapest, Gyöngyösi Béla Magyarzsákod 918-ra, Mátéfi Andrásné Szent-ábrahám 912—918-ra, Unitárius Főgimnázium Önképzőköre Székelykeresztur 916—918-ra, Elekes Jánosné Siménfalva 914—918-ra, Lőrinci János Segesvár, Cseh Gábor Alör, Székely Mihály Máramaros sziget, Dénes Márton Kapjon, Máté Sándor Kolozsnagyida, Kriza Ágnes, Molnár Jenő Budapest, Csegezy Márton Beszterce, Cseh Kálmán Zilah, Rószner Valéria Nagybánya, Weress Ferenc Felsőtök, Somkerek Elek Szék, Zsakó Mihály Torockó, Májay Béla Wien, özv. Pálfi Jánosné Csegez, Botár János Sz.-Torockó, Hege-düs Mihály Prázmár, Dézsi Dénes Aranyosrákos, Merész Józsefné, Márkovics Jánosné Fogaras, Barabás Iona Gyalár, Dimény Zsigmond Vecsés, Göcze Irén Sinfalva, Ferenczi Lajos Felsőrákos 918-ra, Szatmáry Miklós Székelykeresztur, Zsigmond Lőrinc Budapest 917—918-ra, Kuti Márton Szentgerice 913—917-re, özv. dr. Boér Jenőné Budapest 910—917-re, Péterfi Mózes Kissolyos 916—917-re, Pecz Samu Budapest 910—917-re, Kiss Irén, Kiss Jolán Erzsébetfalva 913—916-ra, özv. Rend Domokosné Adony 917—918-ra, Kronberger-féle faipar Budapest 910—917-re, Szénásy Ferencné Dés 917—918-ra, Duret Cecile Budapest 910—917-re, Székely Mózes Déva 918—919-re, Benkő János Segesvár, Kádár Lajos Uzon, Falu-végi Gergely Csókfalva, H. Pap Andrásné, Csikvárdotfalva, Csiki

Elek Dés, Hegedüs Gyuláné Diód, Binder Laura Kolozsvár 1918-ra, András Zsigmondné Firtosváralja 917-re, Csongvai József Sinfalva, Pek Emil Agost Budapest, Elekes Mózes Prázmár, Gyöngyös Gábor Bágyon, özv. Nagy Lörinené Körmöcb., Tób Zsigmond Ny.-r., Szatmári Miklós Cegléd, dr. Hatala Péter M.-V., Szabó Albert Csombord, Szabó Lajos Szentgerice, Iszlai Albert László Gyula Kolozsvár 918-ra, Gábor Mihály Alsójjára 917—918-ra, Barabás Ilona Gyalár, Csiki Elek Dés 917-re, Zsigmond Ferenc Sinfalva 918-ra.

Alapítói díjban fizettek: Andrassy Árpád Brassó, ifj. Farkas Albertné, Boros Irén Magyarrégen 100—100 k.-t.; K. Nagy Miklós, Székely János Kolozsvár 20—20 k.-t.; dr. Hincz György Kolozsvár, Székely János Torda, Czupor Ferenc Torockó, Keresztesi Dénesné Szentgerice, Pausperthl Károlyné Budapest 100—100 kor., Pap Gyula Szentháromság 25 kor., Sándor Géza Siménfalva 20 kor., dr. Pázsint Mihály Alsószentmihály elhunyt neje és fia Pista emlékére 100 kor., Faluvégi Áron Budapest, Bacsilla Sándor, Bacsilla Sándorné, Bacsilla Balambér Aradkövi, dr. Hajós Béla Budapest, Béla József és neje Debretzy Etelka Tövis elhalt fiaik István és Ferenc emlékére, Bágyoni Unitárius Nők Szövetsége, Csongvay Dénesné Bágyon, Ferenczi Lajos Felsőrákos 100—100 kor., Raffay András Abrudkerpenyes kiegészítésül 60 kor., Kovács József Kolozsvár 20 kor.

A küllőköri fiókegylet pénztárába fizettek: Kiss Sándor Dicsőszentmárton 1904—1915. Szabó István 1917-re.

Ajándékoztak: az egylet perselyébe Töbis Simonné Marosujvár 4 kor., az U. K. céljaira Sárdi Lörinc Kolozsvár koszoru megváltás címen 10 kor., br. P. Horváth Kálmán 40 kor., Binder Laura Kolozsvár 20 kor., Szénásy Ferencné Dés 5 kor., Bacsilla Sándor Aradkövi 20 kor., dr. Hajós Béla Budapest 20 kor., az Unitárius Nők Szövetsége céljaira Bacsilla Sándor Aradkövi 20 kor. Fogadják az egylet köszönetét.

Kolozsvár, 1918. február 5-én. *Gálfi Lörinc* pénztárnok.

### Szerkesztői izenetek.

**Pálos Á.** Nem ugyan a „góc alá” hanem a tűzhely mellé iktdtjuk a bucsuztatót, akkor, amikor döszérüsége következik. Most köszönjük a Linkát, akit azonban sajnos csak a márciusiban mutathatunk be. Hozzá jobban illik a rügy-fakadás. Üdvözet. — **Mindenkitől** szives türelmet kérünk, mert a lap kinyomása és szétküldése a munkáshiánya miatt, rendkívül nehéz és bizonytalan. A kiadással is baj történt. Legnagyobb baj, hogy több száz régi olvasó 3—6 esztendeje nem fizetett. Ezekről a küldést be kellett szüntetni, ami nem kis munka. Legyen szabad csodálkoznunk, hogy számos ember elfogadta, olvasta is a lapot, de a fizetésről megfeledezett. — **Érdeklődőnek.** Már korábban is megírtuk volt, hogy az unitárius egyházközsegekben mindenütt olvassák az Unitárius Közlönyt. de a kisebbek között csak egyről tudjuk, hogy 16 rendes fizető olvasója van. Az összes lélekszám 300. Ha ilyen arányban érdeklődnének a nagyobbak is, könnyű dolga lenne az Egyletnek, de régi dolog, hogy nem a lélekszám, hanem a *lélek működik.* — **Örökös alapítóink** száma túl van a 210-en.



